

**ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 7 КЛАСУ**

Бал	Група результатів 1. Проводить дослідження природи	Група результатів 2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію	Група результатів 3. Усвідомлює закономірності природи
1	<i>Учень /учениця:</i> виконує частину простих завдань / дослідницьких дій за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя / інших осіб	<i>Учень /учениця:</i> намагається відповідати на прості запитання
2	<i>Учень /учениця:</i> виконує прості завдання / дослідницькі дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень /учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел	<i>Учень/ учениця:</i> намагається знаходити у почутому / прочитаному частковій відповіді на прості запитання; намагається виконувати прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; слухає інших, комунікує за потреби
3	<i>Учень /учениця:</i> виконує завдання / дослідницькі дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі під час виконання дослідницьких дій	<i>Учень /учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у почутому / прочитаному частковій відповіді на запитання; виконує окремі завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; намагається висловлювати свої думки
4	<i>Учень /учениця:</i> виконує завдання / дослідницькі дії за зразком з допомогою вчителя; частково виконує обов'язки, розподілені в групі під час виконання дослідницьких	<i>Учень /учениця:</i> відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки,	<i>Учень /учениця:</i> розуміє окремі поняття / терміни / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії за зразком з допомогою вчителя; частково виконує обов'язки, розподілені в групі

	дій / завдань; пояснює окремі дослідницькі дії	використовуючи отриману інформацію	
5	<i>Учень /учениця:</i> виконує дослідницькі дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає з допомогою вчителя проблеми, які можна розв'язати дослідницьким способом; виконує завдання в групі відповідно до визначених обов'язків під час виконання дослідницьких дій і завдань	<i>Учень /учениця:</i> застосовує частково інформацію, отриману від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; знаходить у почутому / прочитаному відповіді на прості запитання	<i>Учень /учениця:</i> намагається пояснити основні поняття / явища /навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом з допомогою вчителя; виконує свою частку групової роботи
6	<i>Учень / учениця:</i> розуміє і пояснює дослідницькі дії; виконує репродуктивні види дослідницької діяльності за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає з допомогою вчителя проблеми, які можна розв'язати дослідницьким способом і висловлює припущення щодо їх розв'язання; виконує дослідницькі дії / спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків	<i>Учень /учениця:</i> здійснює пошук інформації в запропонованих джерелах; застосовує інформацію, отриману від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань	<i>Учень /учениця:</i> розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії з допомогою вчителя, наводить прості приклади; виконує завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків
7	<i>Учень /учениця:</i> виконує репродуктивні й частково-пошукові види дослідницької діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя, розв'язує їх відомим способом; співпрацює в групі,	<i>Учень /учениця:</i> знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і розв'язання проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за	<i>Учень /учениця:</i> відповідає на окремі запитання, наводить типові приклади й аргументи на підтвердження висловленої думки; виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом самостійно або в . групі; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя,

	виконуючи дослідницькі завдання	опрацьованою інформацією, поданою в різний спосіб; перетворює один вид інформації в інший за зразком	висловлює припущення щодо їх розв'язання; налагоджує комунікацію, співпрацює в групі за погодженим планом, виконуючи навчальні завдання
8	<i>Учень /учениця:</i> виконує окремі пошукові, дослідницькі та / або творчі дії; розв'язує проблемні ситуації відомими способами під керівництвом вчителя; активно співпрацює з Іншими, визначає свої завдання в груповій дослідницькій діяльності	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; відповідає на запитання за опрацьованою інформацією, поданою в різний спосіб; перетворює інформацію одного виду в інший	<i>Учень /учениця:</i> розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; відповідає на запитання, доповнює думку / відповіді однокласників; виконує окремі навчальні дії; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, : визначає свої завдання в групі; залучає інших до співпраці в межах запропонованої теми
9	<i>Учень /учениця:</i> виконує пошукові дослідницькі та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації відомими способами; пропонує нові способи розв'язання проблемних ситуацій під керівництвом учителя; активно співпрацює та допомагає іншим, виконуючи дослідницькі завдання	<i>Учень /учениця:</i> аналізує інформацію, отриману з різних джерел; добирає спосіб унаочнення інформації	<i>Учень /учениця:</i> розпізнає проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомими способами під керівництвом учителя; добирає доречні приклади та аргументи щодо висловленої думки; виконує пошукові завдання; активно співпрацює з іншими, генерує ідеї під час виконання завдання
10	<i>Учень /учениця:</i> ставить запитання, установлює логічні зв'язки між досліджуваними об'єктами, явищами, процесами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних дослідницьких / проблемних ситуаціях; пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно або в групі	<i>Учень /учениця:</i> виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману з різних джерел; оцінює інформацію за наданими критеріями під керівництвом учителя	<i>Учень /учениця:</i> розпізнає проблемні ситуації; ставить запитання, установлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; застосовує здобуті знання й практичні вміння в типових навчальних ситуаціях; здійснює різні види Діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно або в групі; долучається до розроблення

			критеріїв оцінювання власної діяльності, діяльності групи
11	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; аналізує власні навчальні дії самостійно або в групі; конструктивно взаємодіє в групі під час дослідницької діяльності: висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки	<i>Учень /учениця:</i> знаходить інформацію й аналізує її; узагальнює інформацію, отриману з різних джерел; оцінює інформацію за наданими критеріями	<i>Учень /учениця:</i> висловлює щодо проблемної ситуації власну позицію, аргументує її; оцінює різні аспекти проблеми; використовує наукові факти для формулювання власних суджень; застосовує здобуті знання й практичні вміння в нетипових ситуаціях; конструктивно взаємодіє в групі для розв'язання спільних навчальних завдань; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії і дії групи
12	<i>Учень /учениця:</i> застосовує здобуті знання й практичні вміння, : усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; аналізує й оцінює власні дослідницькі дії; ініціює, планує та організує співпрацю в групі для виконання дослідницьких / творчих завдань	<i>Учень /учениця:</i> порівнює, зіставляє та оцінює інформацію, отриману з різних самостійно вибраних джерел; оцінює надійність джерел інформації	<i>Учень /учениця:</i> висловлює щодо проблемної ситуації власну позицію, аргументує її, робить висновки; установлює закономірності, підтверджує їх прикладами; застосовує здобуті знання й практичні вміння для розв'язання проблемних ситуацій, усвідомлює ризики й прогнозує наслідки;

Детальний опис груп результатів з географії

Група 1: Проводить дослідження з природи

Опис: Учні, які належать до цієї групи, демонструють здатність до проведення географічних досліджень, спостережень за природними явищами та об'єктами, збору та обробки географічної інформації, а також формулювання висновків.

Види діяльності:

- **Планування дослідження:** Формулювання мети дослідження, вибір об'єкта дослідження (річка, ліс, місто тощо), розробка методики.
- **Проведення дослідження:** Збір географічної інформації в польових умовах (вимірювання, спостереження, опитування), використання географічних інструментів (компас, карта, GPS).
- **Обробка даних:** Аналіз зібраної інформації, побудова графіків, діаграм, карт.

- **Формулювання висновків:** Порівняння отриманих результатів з гіпотезами, формулювання загальних висновків.

Види завдань:

- **Проведення польових досліджень:** Вивчення місцевості, визначення висоти над рівнем моря, орієнтування на місцевості за допомогою компаса.
- **Вимірювання географічних параметрів:** Вимірювання температури повітря, опадів, швидкості вітру.
- **Складання географічних карт:** Створення простих карт місцевості, тематичних карт.
- **Аналіз географічних карт:** Визначення за картами рельєфу, клімату, рослинності, населення.

Група 2: Здійснює пошук та опрацювання інформації

Опис: Учні цієї групи вміють знаходити необхідну географічну інформацію в підручниках, атласах, інтернеті, аналізувати її, виділяти головне, систематизувати та використовувати для розв'язання задач і пояснення географічних явищ.

Види діяльності:

- **Пошук інформації:** Використання атласів, географічних довідників, інтернету для пошуку даних про країни, регіони, природні об'єкти.
- **Аналіз інформації:** Виділення ключових понять, ідей, фактів.
- **Систематизація інформації:** Складання таблиць, схем, конспектів.
- **Використання інформації:** Застосування знань для розв'язання задач, пояснення географічних процесів.

Види завдань:

- Складання довідок про країни світу.
- Порівняння природних умов різних регіонів.
- Аналіз географічних карт різних масштабів.
- Пошук інформації про географічні проблеми сучасності.

Група 3: Усвідомлює закономірності природи

Опис: Учні цієї групи розуміють основні географічні закони і принципи, можуть застосовувати їх для пояснення географічних явищ, а також для прогнозування розвитку географічних процесів.

Види діяльності:

[illegible]

№	ПІ	...	...	16 09	...	...	27 09	...	...	15 10				Г Р 1	Г Р 2	Г Р 3	І сем
1																	
2																	
3																	
		Г Р 1	Г Р 2	ПР Г Р 1			ПР Г Р 2			ПР Г Р 3							

Метою підсумкового оцінювання є об'єктивне співвідношення фактичних результатів навчання учнів з обов'язковими (очікуваними) результатами навчання, визначеними Держстандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюється періодично і може охоплювати один, декілька або всі групи результатів, визначених у Держстандарті. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель може встановлювати самостійно.

Під час оцінювання слід застосовувати завдання різних когнітивних рівнів:

- на відтворення знань;
- на розуміння;
- на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях;
- уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Критерії підсумкового оцінювання результатів навчання учнів

У Рекомендаціях наведено загальні критерії оцінювання, які визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і реалізуються за чотирма рівнями, що дає змогу здійснювати оцінювання за 12-бальною шкалою:

- початковий (1-3 бали);

- середній (4-6 балів);
- достатній (7-9 балів);
- високий (10-12 балів).

Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Загальні критерії оцінювання слугують основою для галузевих критеріїв оцінювання. Природнича освітня галузь включає 3 групи результатів споріднених результатів навчання, які оцінюються з урахуванням структури компетентності таким чином:

Група результатів 1. Проведення досліджень природи

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- виконання частини простих завдань / дослідницьких дій за наданим зразком з допомогою вчителя.

2 бали:

- виконання простих завдань / дослідницьких дій за наданим зразком з допомогою вчителя.

3 бали:

- виконання завдань/дослідницьких дій за наданим зразком з допомогою вчителя;
- долучення до роботи в групі під час виконання дослідницьких дій.

4 бали:

- виконання завдань/дослідницьких дій за зразком з допомогою вчителя;
- часткове виконання обов'язків, розподілених в групі під час виконання дослідницьких дій / завдань;
- пояснення окремих дослідницьких дій.

5 балів:

- виконання дослідницьких дій за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу;
- розпізнавання проблем, які можна розв'язати дослідницьким способом з допомогою вчителя;
- виконання завдань в групі відповідно до визначених обов'язків під час виконання дослідницьких дій і завдань.

6 балів:

- розуміння та пояснення дослідницьких дій;
- самостійне виконання репродуктивних видів дослідницької діяльності за запропонованим алгоритмом;
- розпізнавання проблем, які можна розв'язати дослідницьким способом з допомогою вчителя та висловлювання припущень щодо їх розв'язання; виконання дослідницьких дій/спільного завдання в групі відповідно до визначених обов'язків.

7 балів:

- виконання репродуктивних і частково-пошукових видів дослідницької діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці;
- розпізнавання проблемних ситуацій з допомогою вчителя, розв'язання їх відомим способом;
- співпраця в групі під час виконання дослідницьких завдань.

8 балів:

- виконання окремих пошукових, дослідницьких та / або творчих дій;
- розв'язання проблемних ситуацій відомими способами під керівництвом вчителя;
- активна співпраця з іншими, визначення своїх завдань в груповій дослідницькій діяльності.

9 балів:

- виконання пошукових дослідницьких і творчих завдань;
- розв'язання проблемних ситуацій відомими способами;
- пропонування нових способів розв'язання проблемних ситуацій під керівництвом учителя;
- активна співпраця та допомога іншим під час виконання дослідницьких завдань.

10 балів:

- постановка запитань, встановлення логічних зв'язків між досліджуваними об'єктами, явищами, процесами;
- застосування здобутих знань і практичних умінь в різних дослідницьких / проблемних ситуаціях;
- пропонування декількох способів розв'язання проблемної ситуації самостійно або в групі.

11 балів:

- застосування здобутих знань та практичних умінь в нестандартних ситуаціях;
- аналіз власних навчальних дій самостійно або в групі;

- конструктивна взаємодія в групі під час дослідницької діяльності: висловлення та аргументація власної позиції.

12 балів:

- застосування здобутих знань та практичних умінь, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків;
- аналіз та оцінка власних дослідницьких дій;
- ініціювання, планування та організація співпраці в групі для виконання дослідницьких / творчих завдань.

Група результатів 2. Здійснює пошук та опрацьовує інформацію

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- сприймання та розпізнавання інформації, отриманої від учителя / інших осіб.

2 бали:

- відтворення незначної частини інформації, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел.

3 бали:

- відтворення частини інформації, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел.

4 бали:

- відтворення за зразком основної інформації, отриманої із запропонованих джерел;
- висловлення своєї думки з використанням отриманої інформації.

5 балів:

- часткове застосування інформації для виконання навчальних завдань, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел;
- знаходження відповідей на прості запитання у почутому / прочитаному.

6 балів:

- здійснення пошуку інформації в запропонованих джерелах;
- застосування інформації для виконання навчальних завдань, отриманої від учителя / інших осіб або із запропонованих джерел.

7 балів:

- знаходження потрібної інформації у запропонованих джерелах для виконання навчальних завдань і розв'язання проблемних ситуацій;
- надання відповідей на окремі запитання за опрацьованою інформацією, поданою в різний спосіб;
- перетворення одного виду інформації на інший за зразком.

8 балів:

- аналіз інформації, отриманої з обраних джерел, зіставлення, порівняння та групування її за заданою ознакою;
- надання відповідей на запитання за опрацьованою інформацією, поданою в різний спосіб;
- перетворення інформації одного виду на інший.

9 балів:

- аналіз інформації, отриманої з різних джерел;
- добір способу унаочнення інформації.

10 балів:

- виокремлення істотної та потрібної інформації, отриманої з різних джерел;
- оцінка інформацію за наданими критеріями під керівництвом учителя.

11 балів:

- знаходження та аналіз інформації;
- узагальнення інформації, отриманої з різних джерел;
- оцінка інформації за наданими критеріями.

12 балів:

- порівняння, зіставлення та оцінка інформації, отриманої з різних самостійно вибраних джерел;
- оцінка надійності джерел інформації.

Група результатів 3. Усвідомлює закономірності природи

Орієнтирами для оцінювання результатів навчання за 12-бальною шкалою є наявний рівень знань, вмінь, цінностей та ставлень учнів, який визначається за допомогою таких характеристик:

1 бал:

- намагання надати відповіді на прості запитання.

2 бали:

- намагання знайти у почутому / прочитаному часткових відповідей на прості запитання;
- намагання виконувати прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя;
- слухання інших, комунікація за потреби.

3 бали:

- знаходження часткових відповідей на запитання у почутому / прочитаному;
- виконання окремих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя;
- долучення до роботи в групі;
- намагання висловлювати свої думки.

4 бали:

- розуміння окремих понять / термінів / навчальних дій;
- виконання завдань / навчальних дій за зразком з допомогою вчителя;
- часткове виконання обов'язків, розподілених в групі.

5 балів:

- намагання пояснити основні поняття / явища / навчальні дії;
- виконання завдань/навчальних дій за запропонованим алгоритмом з допомогою вчителя;
- виконання своєї частки групової роботи.

6 балів:

- розуміння та пояснення основних понять/ явищ / навчальних дій з допомогою вчителя, наведення простих прикладів;
- самостійне виконання завдань/навчальних дій за запропонованим алгоритмом;
- виконання спільних завдань в групі відповідно до визначених обов'язків.

7 балів:

- надання відповідей на окремі запитання та типових прикладів і аргументів на підтвердження висловленої думки;
- виконання репродуктивних і частково-пошукових видів навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом самостійно або в групі;

- розпізнавання проблемних ситуацій з допомогою вчителя, висловлення припущень щодо їх розв'язання;

- налагодження комунікації, співпраця в групі за погодженим планом, виконуючи навчальні завдання.

8 балів:

- розпізнавання проблемних ситуацій, розв'язання їх відомим способом з допомогою вчителя;
- надання відповідей на запитання, доповнення думки / відповідей однокласників;
- виконання окремих навчальних дій;
- активна співпраця з іншими під час виконання навчальних завдань, визначення своїх завдань в групі;
- залучення інших до співпраці в межах запропонованої теми.

9 балів:

- розпізнавання проблемних ситуацій з-поміж запропонованих, розв'язання їх відомими способами під керівництвом учителя;
- добір доречних прикладів та аргументів щодо висловленої думки;
- виконання пошукових завдань;
- активна співпраця з іншими, генерування ідей під час виконання завдання.

10 балів:

- розпізнавання проблемних ситуацій;
- постановка запитань, встановлення логічних зв'язків між об'єктами, фактами, явищами;
- застосування здобутих знань та практичних умінь в типових навчальних ситуаціях;
- здійснення різних видів діяльності, пропонування декількох способів розв'язання проблемної ситуації самостійно або в групі;
- долучення до розроблення критеріїв оцінювання власної діяльності, діяльності групи.

11 балів:

- висловлення щодо проблемної ситуації власної позиції, її аргументація;
- оцінювання різних аспектів проблеми;
- використання наукових фактів для формулювання власних суджень;
- застосування здобутих знань й практичних умінь в нетипових ситуаціях;

- конструктивна взаємодія в групі для розв'язання спільних навчальних завдань;
- здійснення різних видів діяльності, аналіз власних навчальних дій і дій групи.

12 балів:

- висловлення щодо проблемної ситуації власної позиції, її аргументування та формулювання висновків;
- встановлення закономірностей, підтвердження їх прикладами;
- застосування здобутих знань й практичних умінь для розв'язання проблемних ситуацій, усвідомлення ризиків і прогнозування наслідків;
- аналіз власних навчальних дій, планування свого подальшого навчального поступу;
- організація співпраці в групі для досягнення навчальних цілей;
- толерування різних точок зору, опосередкування спілкування в групі.

Підсумкове оцінювання за семестр

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр учитель може запропонувати учням:

- виконати комплексну підсумкову роботу за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями;
- виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.
- Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів учнів у навчанні та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів і на їх підставі виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ГЕОГРАФІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 8-11 КЛАСІВ

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень розрізняє окремі географічні явища чи об'єкти (гори і рівнини, суша і океан, село і місто, галузь тощо) та з допомогою вчителя знаходить їх на карті.
	2	Учень з допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або декілька запропонованих географічних об'єктів та з допомогою вчителя намагається знайти їх на карті.
	3	Учень у деяких випадках дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; з допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття.
Середній	4	Учень частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів з допомогою вчителя; називає, відповідно до теми конкретного уроку, компоненти географічної оболонки та складові господарства; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватися географічною картою.
	5	Учень відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом; намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою.
	6	Учень самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює значну частину вивченого матеріалу відповідно до його викладу в підручнику; з допомогою вчителя виявляє причинно-наслідкові зв'язки, ілюструє, їх власними прикладами; на середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою.
Достатній	7	Учень має достатні географічні знання і застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій; має цілісне уявлення про природні та суспільні явища, вміє вести спостереження за навколишнім середовищем; достатньо володіє картографічним матеріалом.
	8	Учень засвоїв основні уявлення, поняття і категорії географічної науки про Землю та господарську діяльність людини; застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну у часі; вміє наводити приклади в і людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру.

	9	Учень на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про компоненти природи і просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в природі й господарстві; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом.
Високий	10	Учень усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення географічних знань, дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять та може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом.
	11	Учень має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки} вміє працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію.
	12	Учень володіє ґрунтовними географічними знаннями у межах вимог навчальної програми; висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує.

ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

Рівень навчальних досягнень	Бал	Критерії оцінювання практичних робіт
-----------------------------	-----	--------------------------------------

Початковий	1-2-3	Учень не підготувався до виконання практичної роботи. Отримані результати не дають змоги зробити правильні висновки, повністю не відповідають названій меті Низький рівень знань теоретичного матеріалу та відсутність необхідних практичних умінь. Керівництво й допомога з боку вчителя неефективна через погану підготовку учня.
Середній	4-5-6	Практичну роботу виконано й оформлено за допомогою вчителя або добре підготовлених однокласників, які вже успішно виконали завдання. На виконання роботи витрачено багато часу (роботу виконано вдома). Учень показав знання теоретичного матеріалу, але зазнав труднощі під час практичного використання карт атласу, статистичних матеріалів, тощо.
Достатній	7-8-9	Практичну роботу виконано в повному обсязі й самостійно. Допущено відхилення від необхідної послідовності виконання, які не впливають на правильність кінцевого результату (переставлено місцями пункти типового плану характеристики географічного об'єкта тощо). Використано названі вчителем джерела знань (сторінку атласу, підручника, статистичного довідника тощо). Показано знання основного теоретичного матеріалу й володіння вміннями, необхідними для виконання практичної роботи. Допущено неточності в оформленні результатів роботи.
Високий	10-11-12	Практичну роботу виконано в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності та інструктивних рекомендацій. Учень працює повністю самостійно: підібрано необхідні джерела знань, виявлено необхідні теоретичні знання, практичні уміння й навички. Роботу оформлено охайно, з дотриманням усіх вимог. Під час виконання роботи та оформлення її результатів виявлено творчий, оригінальний підхід.

ДОСЛІДЖЕННЯ

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання дослідницької діяльності учнів

I. Початковий	1-3	Учень (учениця) ознайомлений з дослідницької діяльністю, але знає лише окремі факти, що стосуються дослідження. Саме дослідження розкриває деякі поняття із вибраної теми, оформлене неналежним чином та виконане у вигляді окремих записів чи малюнка, які не відповідають темі дослідження.
II. Середній	4-6	Учень (учениця) ознайомлений з дослідницької діяльністю та з допомогою вчителя відтворює окремі частини дослідження. Робота реферативного характеру без визначення мети й завдань, а також без висновків. Повністю взята з інтернет ресурсів. Учень(учениця) презентує роботу лише з допомогою вчителя; робота неестетично оформлена, матеріали записані з граматичними і орфографічними помилками
III. Достатній	7-9	Учень (учениця) ознайомлений з дослідницької діяльністю та самостійно виконує значну частину дослідження. З допомогою вчителя пояснює перебіг явищ чи процесів; вміє порівнювати та наводити приклади Робота містить недостатню кількість фактичних матеріалів, які б допомогли зрозуміти зміст дослідження. Висновки за результатами дослідження формулює разом з учителем.
IV. Високий	10-12	Учень (учениця) ознайомлений з дослідницької діяльністю володіє навчальним матеріалом і застосовує знання під час виконання дослідження. Наочні матеріали доповнюють зміст дослідження і відображають специфіку теми. Робота належно оформлена. Учень (учениця) уміє аналізувати, узагальнювати й систематизувати надану інформацію, робити висновки; логічно і послідовно висвітлювати матеріал обраної теми дослідження; демонструє викладення матеріалу в правильній послідовності та хронологічному порядку ; робить обґрунтовані висновки; самостійно аналізує та вносить пропозиції щодо наявної проблеми

РОБОТА З КОНТУРНОЮ КАРТОЮ

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
----------------------------------	------	-------------------------------------

I. Початковий	1	Учень (учениця) за допомогою вчителя розрізняє найбільші географічні об'єкти на контурній карті (материки, океани, великі острови, найбільші країни) та з допомогою вчителя підписує їх назви
	2	Учень (учениця) розрізняє та знаходить на контурній карті великі об'єкти (материки, океани, великі острови, найбільші країни) та за допомогою вчителя підписує їх назви
	3	Учень (учениця) розрізняє та знаходить на контурній карті великі об'єкти (материки, океани, великі острови) та підписує їх назви в довільному вигляді
II. Середній	4	Учень (учениця) розрізняє та знаходить на контурній карті великі об'єкти (материки, океани, великі острови, найбільші країни) підписує їх назви відповідно до правил (олівцем або чорною ручкою, мілко, чітко, красиво, друкованими літерами)
	5	Учень (учениця) розрізняє та знаходить на контурній карті головні географічні об'єкти, що можна на ній побачити та розрізнити (материки, океани, острови, півострови, річки, озера, країни) та за допомогою вчителя підписує їх назви відповідно до правил (олівцем або чорною ручкою, мілко, чітко, красиво, друкованими літерами)
	6	Учень (учениця) розрізняє та знаходить на контурній карті головні географічні об'єкти, що можна на ній побачити та розрізнити (материки, океани, острови, півострови, річки, озера, країни) та самостійно підписує їх назви відповідно до правил (олівцем або чорною ручкою, мілко, чітко, красиво, друкованими літерами)
III. Достатній	7	Учень (учениця) під час роботи з контурною картою орієнтується за картами атласу та використовує їх для позначення географічних об'єктів; вміє визначати його місцезнаходження та підписує назви відповідно до правил (олівцем або чорною ручкою, мілко, чітко, красиво, друкованими літерами)
	8	Учень (учениця) під час роботи з контурною картою орієнтується за картами атласу та використовує їх для позначення географічних об'єктів; вміє визначати його місцезнаходження та підписує назви відповідно до правил

		(олівцем або чорною ручкою, мілко, чітко, красиво, друкованими літерами) створює легенду карти
	9	Учень (учениця) під час роботи з контурною картою орієнтується за картами атласу та використовує їх для позначення географічних об'єктів, вміє визначати його місцезнаходження та підписує назви відповідно до правил; вміє робити скорочення та цифрові позначення, оформлює легенду карти
IV. Високий	10	Учень (учениця) під час роботи з контурною картою дотримується всіх правил та вимог до оформлення робіт на контурній карті (див. Додаток 1), правильно та чітко оформлює легенду карту
	11	Учень (учениця) під час роботи з контурною картою дотримується всіх правил та вимог до оформлення робіт на контурній карті (див. Додаток 1), може самостійно проаналізувати виконану роботу, застосовує різноманітні способи картографічного зображення (спосіб ареалів, знаків руху, лінійних знаків, якісного фону)
	12	Учень (учениця) під час роботи з контурною картою застосовує ґрунтовні географічні знання в межах вимог навчальної програми, використовує власні географічні позначення для більш детального позначення об'єкта ; самостійно аналізує виконану роботу, робить посилання на використані джерела інформації